

การปรับปรุงคุณภาพ การจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

Managerial Practices for Quality Improvement of Education According to the Quality
Schools at the Sub-Districts Level Project within the Southern Border Provinces of
Thailand

ธม บุญธรรมและประกอบ คุณารักษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินการด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน (2) นำเสนอรูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบขกกลุ่ม กลุ่มที่ผ่านการประเมินและกลุ่มที่ไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 48 โรงเรียน ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2557 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และวิเคราะห์รูปแบบโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า (1) สถานภาพด้านปัจจัยในการพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านการประเมิน ในภาพรวม พบว่าสถานภาพด้านปัจจัยในการพัฒนาโรงเรียนของกลุ่มผ่านและไม่ผ่าน มีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์สูง และไม่แตกต่างกัน (2) รูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย สาม ด้าน คือ ด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน

คำสำคัญ: คุณภาพ, การจัดการศึกษา, โครงการ, ภาคใต้

Abstract

This research was aimed to: (1) identify and compare factors on school development, learning process, and student's habit inculcation between those primary schools which passed and not passed the standard assessment criteria, and (2) propose a managerial practice model for quality improvement of education according to the quality school at the sub-district level project. The sample drawn through the cluster sampling method comprising 48 primary schools under the project within Songkhla province. All data obtained during February to March, 2014 were then analyzed by mean, standard deviation, t-test, and concordance analysis. It was found that: (1) both group of samples revealed the factors on school development, learning process, and student habits at a high degree and on

significant difference, (2) a managerial practices model for quality improvement encompassed three main factors: school development, learning process, and student's habit inculcation.

Keywords: quality, education management, project, southern border province

ความนำ

ในสถานการณ์ที่โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ซึ่งมีหลักการพัฒนาการศึกษาทั้งด้านคุณภาพ โอกาส และการมีส่วนร่วม และกำหนดกรอบสาระสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้สี่ประการหลักคือ (1) พัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม (2) พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เป็นผู้อุทิศตนให้เกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่าเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง (3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ โดยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทให้มีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management--SBM) ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักในความสำคัญในการปฏิบัติงานรองรับการพัฒนาการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายโรงเรียนดีประจำตำบล เพื่อดำเนินการพัฒนาให้เป็นโรงเรียนคุณภาพในท้องถิ่นระดับตำบลให้มีความพร้อม สามารถให้บริการทางการศึกษาที่มี

คุณภาพและเอื้อต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาพิเศษ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความเชื่อมั่น ศรัทธา และส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนดังกล่าวนำไปสู่การลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง การสร้างสรรค์คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ฉะนั้น การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลสมัยหนึ่ง นำโดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้ปรับนโยบายเดิมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงประเทศในปัจจุบัน และเปลี่ยนชื่อโครงการเป็นโรงเรียนดีศรีตำบล (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 1-5)

จาก ความพยายามในการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะรูปแบบตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณธรรมนำวิชาการ เป็นเด็กดี เป็นศักดิ์เป็นศรีของตำบล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และมีภูมิคุ้มกันตนเองเพื่อรองรับการเปิดประตูสู่อาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนประเมินตนเองในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาอย่างต่อเนื่อง แบ่งเป็นด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน 7 ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 7 ตัวชี้วัด ด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน 7 ตัวชี้วัดและด้านผลผลิต 7 ตัวชี้วัด เกณฑ์การผ่านรายเป้าหมาย ซึ่งต้องผ่านทุกด้านการตัดสิน การลงคะแนนให้คณะกรรมการประชุมร่วมกัน

ในห้องตามลำพังโดยไม่มีผู้อื่นรับฟัง ใช้วิธีการซักถาม ตรวจสอบร่องรอย หลักฐานตามที่เสนอแนะไว้ ประกอบกับพิจารณาจากประสิทธิภาพของคณะกรรมการตัดสินรายตัวบ่งชี้ โดยคำนึงถึงเวลา การแบ่งรายการประเมินตามความถนัด จำนวนโรงเรียนกับวันเวลาที่กำหนด ทุกท่านมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นได้ตามหลักฐานเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วบันทึกลงในเอกสาร ดังนี้ (1) ผ่านอย่างไม่มีเงื่อนไข คือ ผ่านครบทั้ง 28 ตัวบ่งชี้ เหมาะสมกับการเป็นต้นแบบอย่างยิ่ง (2) ผ่าน อย่างมีเงื่อนไข คือ ผ่านไม่ครบทุกตัวบ่งชี้ แต่ยังผ่านห้าในเจ็ดตัวบ่งชี้ของแต่ละด้าน เงื่อนไขคือ แก้ไขตัวบ่งชี้ที่ไม่ผ่านให้เรียบร้อยภายในภาคเรียนถัดไป (3) ไม่ผ่านแต่มีเงื่อนไข คือ ผ่านครบสาม ด้าน ไม่ผ่านเพียงหนึ่งด้าน เมื่อดำเนินการพัฒนาแก้ไขตัวบ่งชี้ที่ไม่ผ่านแล้วทางโรงเรียนแจ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรวจสอบให้ประเมินเฉพาะด้านที่ไม่ผ่านในรอบประเมินครั้งต่อไป ไม่ผ่าน คือ ผ่านตัวบ่งชี้ระหว่าง 1-2 ด้าน ไม่ผ่าน 1-2 ด้าน ให้ประเมินใหม่ทุกรายการในการประเมินรอบต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, หน้า 1-2) ในการประเมินโรงเรียนดีศรีตำบลรอบที่หนึ่งและรอบที่สอง เมื่อดำเนินการประเมิน ระหว่างวันที่ 17 มิถุนายน- 5 กรกฎาคม 2556 ตามแนวทางการประเมินของคณะกรรมการประเมิน ซึ่งแต่งตั้งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการประเมินโรงเรียนดีศรีตำบลทั้งหมด 1,827 โรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนดีศรีตำบล 1,926 โรงเรียน (1,827+99 โรงเรียนในจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล และสงขลา เขต 3) สรุปผลได้ดังนี้ (1) ผ่าน 1,688 โรงเรียน (ผ่านอย่างไม่มีเงื่อนไข 1,011 โรงเรียน หรือ ร้อยละ 55.34 และผ่านอย่างมีเงื่อนไข 677 โรงเรียน หรือร้อยละ 37.06) (2) ไม่ผ่าน 100 โรงเรียน (ไม่ผ่าน 58 โรงเรียน หรือ ร้อยละ 3.17 และไม่ผ่านแต่มีเงื่อนไข 42 โรงเรียน ร้อยละ 2.29) (3) ไม่แจ้งข้อมูล 39 โรงเรียน หรือ ร้อยละ 2.14) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน (2555, หน้า 13)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาดำเนินการด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียนของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินและไม่ผ่านการประเมิน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียนรวมทั้งปัจจัยที่ส่งเสริม และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินกับ โรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน
3. เพื่อศึกษารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบล ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. การดำเนินงานทางด้านปัจจัยการพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินกับที่ไม่ผ่านการประเมินไม่แตกต่างกัน
2. การดำเนินงานทางด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินกับที่ไม่ผ่านการประเมินไม่แตกต่างกัน
3. การดำเนินงานทางด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียนของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินกับที่ไม่ผ่านการประเมินไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแผนการดำเนินงานของโรงเรียนดีศรีตำบล ด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนมีแผนดีเป้าหมายชัดเจน สะอาดร่มรื่น สวยงาม อบอุ่น สีสัน สดใสปลอดภัยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพระสงฆ์มีส่วนร่วม ด้านกระบวนการ

จัดการเรียนรู้ ห้องสมุดมีสื่อเพียงพอเหมาะสมใช้สื่อ ห้องปฏิบัติการคุ้มค่า ใช้ศูนย์อาชีพครบวงจร ใช้ศูนย์กีฬา ครบวงจร มีห้องสุขาสะอาด ใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อทันสมัย ผู้บริหารนำการเปลี่ยนแปลง ด้านกระบวนการปลูกฝัง ลักษณะนิสัย ฝึกให้นักเรียนมีวินัยความเคารพ ความอดทนฝึกนิสัยผ่านกิจกรรม สร้างแรงจูงใจ ปลูกจิตสำนึก ผู้บริหาร ครูปฏิบัติตนเป็นต้นแบบที่ดี ส่งผลให้ผลผลิตของโรงเรียนมีชื่อเสียงคือนักเรียนเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ใฝ่ดี รับผิดชอบส่วนรวม สุขภาพดีและทันโลก แนวคิดและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนศิรีศรีตำบลได้กำหนดเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ตามที่กล่าวถึงไว้นั้น ก่อนข้างสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย คือ 1. สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียน เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของโรงเรียน ทั้งในแง่เชิงบวกและเชิงลบ สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พิจารณาจากจุดแข็ง (strengths) และจุดอ่อน (weaknesses) ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พิจารณาจากโอกาส (opportunities) และอุปสรรค (threats) และ 2. แผนการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนศิรีศรีตำบล (7-7-7) ซึ่งมีรายละเอียดที่ต้องศึกษา สี่ประการ คือ (1) ด้านปัจจัย (input) (2) ด้านกระบวนการ (process) (3) ด้านกระบวนการ (process) (4) ด้านผลผลิต (output) ประกอบด้วย และสถานะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียน ครอบคลุมถึงนโยบายและการเมืองเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบเบื้องต้น (initiated framework) ขั้นตอนที่ 2

จัดทำเครื่องมือคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ขั้นตอนที่ 4 เปรียบเทียบการดำเนินการด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านกระบวนการปลูกฝัง นิสัยนักเรียนของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินกับโรงเรียน ไม่ผ่านการประเมินโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารมาเป็นกรอบที่เหมาะสม (ขั้นตอนที่ 5 ออกแบบเครื่องมือการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนศิรีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยและนำเครื่องมือที่ได้ไปหาคุณภาพโดยใช้วิธีการ Focus group discussion และขั้นตอนที่ 6 นำเครื่องมือการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา ตามโครงการ โรงเรียนศิรีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่ผ่านการรองรับจากผู้เชี่ยวชาญ หลังการใช้วิธีการ Focus group discussion หลังจากนั้นหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (modified framework)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนศิรีศรีตำบลใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยซึ่งได้รับการประเมินรอบที่หนึ่งและรอบที่สอง ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 392 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนศิรีศรีตำบลใน จังหวัดสงขลา ที่ได้รับการประเมิน ใช้กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ cluster sampling จำนวน 24 โรงเรียน ที่ผ่านการประเมินทั้งหมด และการเลือกตัวอย่างในการจับคู่ (matching cases) เพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมโรงเรียนกลุ่มที่ไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 24 โรงเรียน ตามคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบล ในจังหวัดสงขลา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ (1) เป็นผู้บริหาร โรงเรียนศิรีศรีตำบล รอบที่หนึ่ง

และรอบที่สอง ที่ผ่านการประเมินและไม่ผ่านการประเมิน จำนวน 48 คน กลุ่มที่ (2) รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ กลุ่มที่ (3) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มาร่วมสนทนากลุ่ม โดยแยกเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ด้านการวิจัย 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย โดยใช้แบบประเมินข้อเท็จจริงที่เป็น Nominal Scale แบบ Dichotomy เกี่ยวกับปัจจัยพัฒนาโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน ดังนี้ (1) แบบสอบถามผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วยสามตอน คือ ตอนที่หนึ่ง ข้อมูลด้านสถานภาพตอนที่สอง ด้านการดำเนินงานทั้งสามด้าน และตอนที่สาม ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ (2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก รองผู้อำนวยการและครูวิชาการ (3) แบบสนทนากลุ่ม และ (4) แบบประเมินคุณภาพการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบล ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย โดยใช้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยพัฒนาโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียนซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2557 ดังนี้ (1) สอบถามผู้บริหารด้วยแบบสอบถามจำนวน 90 คนโดยวิธีการส่งแบบสอบถาม

ทางไปรษณีย์ทางอีเมลล์และทางอินเทอร์เน็ต (2) สัมภาษณ์เชิงลึก รองผู้อำนวยการและครูวิชาการผู้วิจัยนัดหมายเพื่อไปสัมภาษณ์ด้วยตัวเองตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ (3) สนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบด้านความถูกต้องด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านการใช้ประโยชน์ ของการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลและ(4) ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่ผู้วิจัยออกแบบและสร้างขึ้นตามขั้นตอนกระบวนการวิจัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนดีศรีตำบลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนที่ผ่านการประเมินด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยพัฒนาโรงเรียนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน โรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งทำการวิเคราะห์เป็นรายข้อรายด้าน และโดยภาพรวมใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 82)

3. วิเคราะห์ความแตกต่างปัจจัยพัฒนาโรงเรียนด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน ระหว่างโรงเรียนที่ผ่านการประเมินกับโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test independent)

4. วิเคราะห์กรอบรูปแบบการปรับปรุงคุณภาพ

การจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญโดยใช้มัชฌิมเลขคณิตที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 8.0 ขึ้นไปจากคะแนนเต็ม 10 ประกอบกับการ วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของการให้การรับรองโดยค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และค่าความ สอดคล้องของข้อมูล (W)

ผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการศึกษา ในด้านองค์ประกอบการ ประเมิน 3 ด้าน คือ ปัจจัยพัฒนาโรงเรียน กระบวนการจัดการ เรียนรู้ และกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียนในสถานศึกษา ของท่านที่ปฏิบัติจริงสามารถสรุป ได้ ดังนี้ (1) สถานภาพด้านปัจจัยในการพัฒนาโรงเรียนของโรงเรียน ที่ผ่านและโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน ในภาพรวม พบว่า สถานภาพด้านปัจจัยในการพัฒนาโรงเรียนของ โรงเรียนกลุ่มผ่าน มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก คือ 4.10 และโรงเรียนกลุ่มไม่ผ่านมีระดับการประเมินอยู่ใน ระดับมาก คือ 4.16 (2) การวิเคราะห์ความแตกต่าง ปัจจัยพัฒนาโรงเรียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการปลูกฝังนิสัยนักเรียน ระหว่างโรงเรียนที่ ผ่านการประเมินกับโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน จำแนกตาม โรงเรียนดีศรีตำบล โดยใช้สถิติ t-test พบว่า ในภาพรวมขององค์ประกอบการประเมิน 3 ด้านไม่มีความแตกต่างกันและ (3) รูปแบบการปรับปรุงคุณภาพ การจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ที่พัฒนาขึ้นจาก ผลการศึกษาได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือ ผู้เชี่ยวชาญพบว่ารูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการ จัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบล มีความ เหมาะสมในระดับมากและเมื่อนำมาวิเคราะห์สถิติ Concordance (W) ของการประเมินผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้เชี่ยวชาญได้เท่ากับ 0.820

การอภิปรายผล

สถานภาพด้านปัจจัยในการพัฒนาโรงเรียนของ โรงเรียนที่ผ่านและโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน ใน ภาพรวม พบว่า สถานภาพด้านปัจจัยในการพัฒนา โรงเรียนของโรงเรียนกลุ่มผ่านและโรงเรียนกลุ่มไม่ผ่าน มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สิตนัชช์ โพธิ์ขำ (2556) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยการศึกษาครั้งนี้มี ความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัย และ (2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยจำแนก ตามประเภทการจัดการศึกษาจำนวน 70 แห่งแบ่ง ออกเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 32 แห่งโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา 34 แห่งและโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่งในปีการศึกษา 2555 ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 1 คนหัวหน้าฝ่าย วิชาการ 1 คนและครูผู้สอน 2 คนในปีการศึกษา 2555 รวมทั้งสิ้น 280 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผล การศึกษาค้นคว้าพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์ความแตกต่างสถานภาพด้านปัจจัย ในการพัฒนาโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่ผ่านการ ประเมินกับโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน จำแนกตาม โรงเรียนที่ผ่านการประเมินกับโรงเรียนที่ไม่ผ่านการ ประเมิน พบว่า ในภาพรวมขององค์ประกอบการ ประเมิน 3 ด้านไม่มีความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สิตนัชช์ โพธิ์ขำ (2556) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยการศึกษาค้นคว้านี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัย และ (2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยจำแนกตามประเภทการจัดการศึกษาจำนวน 70 แห่งแบ่งออกเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 32 แห่งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 34 แห่งและโรงเรียนมัธยมศึกษา 4 แห่งในปีการศึกษา 2555 ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คนประกอบไปด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 1 คนหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คนและครูผู้สอน 2 คนในปีการศึกษา 2555 รวมทั้งสิ้น 280 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลจังหวัดสุโขทัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

รูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการโรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นจากผลการศึกษาได้รับการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพหรือไม่ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการวิชาการและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ในประเด็นของความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความสอดคล้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 คน ได้ให้คะแนนในประเด็นต่าง ๆ โดยด้านการใช้ประโยชน์ได้คะแนนมากที่สุด คือด้านการใช้ประโยชน์ รองลงมาคือด้านความสอดคล้อง และด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม อาจเนื่องมาจาก การปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลให้สำเร็จได้นั้น ไม่สามารถใช้เพียงกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งให้ แต่ควรใช้กระบวนการปรับปรุง

คุณภาพการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีการมีส่วนร่วมกันของ “บวร” หรือ “บรม” และ ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ในเชิงลึกขึ้นรวมถึงมีการระบุด้านตอนต่าง ๆ ในการนำไปใช้ซึ่งในการรูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมีการเก็บข้อมูลที่เชื่อถือได้และมีการวิเคราะห์ทางสถิติมายืนยันความถูกต้องของรูปแบบรูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลทำให้รูปแบบการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษามีความเป็นไปได้ ที่จะพัฒนาให้โรงเรียนมีคุณภาพในการจัดการศึกษาตามโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบล เพราะผู้บริหารและครูสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง และมีความเหมาะสมอย่างมากที่จะนำรูปแบบมาปรับใช้ตามบริบทของโรงเรียนเพราะว่าการปรับปรุงและพัฒนาในด้านสถานภาพในการพัฒนาโรงเรียนบางด้านอาจจะอยู่ภายใต้การบริหารงานของทางโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
2. ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหาร โรงเรียนดีศรีตำบลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย
3. ควรศึกษาบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลเพิ่มเติมทั้งบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลในระดับเขตพื้นที่คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลในระดับสถานศึกษาและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาการมีส่วนร่วมหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

โครงการ โรงเรียนดีศรีตำบลเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหา
การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาระหว่าง
ผู้บริหารโรงเรียนบุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)*. กรุงเทพฯ: สำนัก
เลขาธิการสภาการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนดีประจำ
ตำบล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สิตนัชช์ โพธิงา. (2556). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดี ศรีตำบลจังหวัดสุโขทัย.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . (2555). *คู่มือดำเนินงานโรงเรียนดีประจำตำบลต้นแบบ*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

References

- Ministry of Education. (2009). *Proposals to reform education in the second decade. (2552-2561 BC)*. Bangkok:
Board of Education Secretariat. (in Thai)
- Ministry of Education. (2010). *Guide the school's district*. Bangkok: Printing Community Cooperative of Thailand.
(in Thai)
- Srisaart, B. (2010). *Preliminary research* (8th ed.). Bangkok: Suverayasan. (in Thai)
- Pokam, S. (2013). *A Study of good academic administration Sukothai province*.Independent Study in Education,
Naresuan University. (in Thai)
- Office of the Basic Education. (2010). *A Guide to excellent district's school*. Bangkok: Author. (in Thai)

